

Drýggja ella oyðsla

Fáa vit sum frægest burtur úr fiskastovnunum? Hetta var evnið á fiskivinnutinginum 14. nov. 1987. Teir flestu, bæði við pallborðið og aðrir, ið tóku orðið, vóru ikki nøgdir og segdu nei og var har ymiskt ført fram, hvi vit ikki fáa nóg mikið burtur úr. Eg skal heldur ikki gera móg til vismann hesum viðvíkjandi, tó var tað eitt orð, sum setti seg fast í minum sinni. Tað varð framborið av Hjalta, fiskifrøðingi, og var tað orðið drýggja. Eftir eina frálíka frageiðing um fiskastovnnar undir Føroyum ígjøgnum nógva ár hvussu gýtingin hevði verið og hvussu nógva var komið undan og hvussu nógva var fiskað burturav, kom hann við hesum frálíka orði, hvussu drýggja vit tað, sum svimur runt okkara land.

Ein góður spurningur, hvussu drýggja vit? Og hvør hevur ábyrgdina av, hvussu drýggjað verður? Øll kenna vit orðatakið um at hava hjallin á sjónum. Tá ið eg skal lýsa mína hugsan um hetta, vil eg gera tað við eini mynd, sum vit øll skilja. Tað er eitt vanligt húsarhald. Hvør stendur fyrri tí, ju, faðir og móðir.

Tað eru tey, sum hava ábyrgd av at fáa tað, sum í hjallinum er at rokka sum longest. Ein mynd, sum vit nógva komast við, er tá faðir fór í hjallin eftir einum bita til náttverða. Hann tók rivið, breyt tað um helvt og segði: drýggja nú hetta, sum tú hevur fingið. Nakað soleiðis týskist

mær støðan er í dag á okkara fiskileiðum. Vit vita hvussu nógva, ið er og hvussu nógva vit kunnu loyva okkum at fiska og vit vita eisini, hvussu nógva vit eru um tað, sum er. Hetta vísa fiskifrøðingar á ár eftir ár og teir, sum hava ábyrgdina av húsarhaldinum, gera ikki eftir tí, sum sagt verður frá. Vit kunnu síðan spyrja, hvør hevur ábyrgdina og hvør stendur fyrri húsarhaldinum. Tað eru politikararnir. Tað eru teir, ið hava ábyrgd av at drýggja tað, sum vit eiga í hjallinum. Tað eru politikararnir, sum eiga at siga: hetta er tað, sum vit eiga, drýggja hetta imillum tykkum. Tá ið eg sigi hetta, er tað tí, at eg kann ávísa, at sjálvt í 1987, sum vit hava fiskað minni, er tað oyslað við hesum rikidomi. Eitt dømi: skip er úti og fiskar í 14 dagar. Úrslitið: ein partur av tí elsta fiskinum var vrak og ikki nýtiligur sum matvora. Tað skuldi ikki verið fiskað undir Føroyum meira enn 8-10

dagar. Hetta er fleiri ferðir lagt fyrri myndugleikar, men einki er gjørt við hetta enn. Hetta vóru skipini.

Síðan virkini: skip kemur inn við fyrstafløksfiski væl úr hondum greiddur. Fiskað í 8-10 dagar. Partur av hesum fiski verður ikki viðgjørdur fyrr enn 6 dagar eftir landing. Úrslitið: ein vána vora framleidd og ein partur ikki nýtiligur.

Eg vil hervið ávísa skeivleikarnar í stýringini bæði á sjógv og landi. Vit hava ikki loyvi at oyðsla við tí, sum vit eiga á okkara fiskigrunnnum. Myndugleikarnir eiga at kenna sínar skyldur og taka skilagóðar loysnir hesum viðvíkjandi. Latíð okkum ikki oyðsla tað burtur, vit hava, men latíð okkum heldur drýggja tað, sum vit hava.

Poul Martin Joenen
vrakieftirlitsmaður
Fuglafirði, 17/11-87

Fyrirspurningur til Vilhelm Johannesen um aliloyvi hjá Hera Hjelm

Útvarpið hevði herfyri samrøðu í fiskivinnuteiginum við Hera Hjelm, stjóra á alistøð á Vágsfirði. Hesin sami er áari av smoltstøð í Hovi og mær vitandi einsamallur áari.

Fyri tveimum árum síðani varð gjørd lóg ella reglugerð, sum skuldi galda fyrri allar samfelagsborgarar og sum Aliráðið skuldi syrgja fyrri bleiv fylgd, tá loyvir skuldu gevast til aling og smoltframleiðslu. Hendan lóg ásetti, at eigari av alistøð

kundi ikki søkja um smoltloyni, og øvugt. Viðkomandi kundi heldur ikki vera nevndarlímur. Nú var eg millum teirra, og eg veit eisini um fleiri aðrar, sum máttu taka aftur umsókn um smoltloyni, tí eg eri áari á alistøð.

Eg havi ikki hoyrt nakad um at nevnda lóg er avtikin. Eg vil tí biðja um eina frageiðing um aliloyvið, sum Heri Hjelm er stjóri yvir. Eg eri samfelagsborgari og gjaldi mín skatt líka so væl sum

allir aðrir, og krevji eisini somu rættindi sum aðrir. Eg vil tí hava at vita, um eg eri tilsiðissettur í hesum máli, ella um talan er um lógarbrot frá Hera Hjelm.

Áari av alistøð
nordanfjörðs

At vera fátækur og tykkin

Tað er gamalt, at tað nyttar einki at vera fátækur og tykkin. Sandoyggjin er fátøk, tá talan er um kyrrupláss. Vit eiga ongán fjørð, ið nýtast kann til vetrarhavn, men tá talan er um byggilendi, skortar ikki. Her eru viddir, ið liggja so at siga óbrúktar. Og oyggjin sjálv er ikki so langt frá sjálvum høvuðstaðnum.

Tó at vit hava hesaargóðu móguleikar, sær tað út sum, at tey allarflestu

geva sær ikki far um teir. Vit siggja bert teir móguleikar, sum ikki eru, men sum aðrar oyggjar hava.

Tá talan er um undirsjóvartunnil Streymoy-Sandoy, er eingin reaktión, hvørki fyrri ella imóti. Vit siga einki, men tá hinar oyggjarnar hava fingið hesar framúrskarandi móguleikar, eru vit ikki sein at geva lögtingsmonnum og bygðaráðlimunum ábyrgdina fyrri, at einki er hent her hjá

okkum.

Vit mugu ikki gloyma, at teknikkurin broytist so nógva og skjótt í dag, at tað, vit hildu vera tað allarbesta fyrri bara einum ári síðani, er longu avloyst av nokrum, sum er nógva meira framkomið.

Palle Dalsgaard

Framhald av síðu 3

harafturat hevur danski tryggingarháskúlin skipað fyrri fleiri skeiðum í Føroyum fyrri okkara starvsfólkum, og vit halda okkum als ikki standa aftan fyrri nakað annað tryggingarfelag hvat fakligari tænnastu viðvíkur sigur tryggingarstjórin.

Hann leggur afturat, at hóast hann sjálvur heldur, at umsitingarútreiðslurnar hjá Tryggingarsambandinum eru ríkiliga stórar, eru tær ikki meira enn helmingurin av tað eitt miðalstórt danskt tryggingarfelag hevur í útreiðslum til umsiting. Í Danmark verður roknað við 26% í umsiting, meðan Tryggingarsambandið Føroyar klárar seg við 12%.

Gjöld eftir føroyskum viðurskiftum

Onkur vil vera við, at tryggingarnar í Føroyum eru ov dýrar í mun til útlendskar.

Til hetta sigur Marius Thomassen, at tryggingargjöldini í Føroyum eru sett eftir føroyskum viðurskiftum. Onkur trygging er dýrari enn tilsvarendi trygging aðrastaðni, men aðrar eru biligari. Til dømis er væl biligari at tryggja last- og hýrsvognar í Føroyum enn t.d. í Danmark og skipatrygging er í hvussu er ikki hægri her enn í Danmark, sigur Marius Thomassen.

Skulu áhugabólkar hava loyvi at tekna tryggingar?

Tað hevur eisini verið upp á tal at loyva sokallaðum áhugabólkum at tekna tryggingar í Føroyum.

Til hetta sigur Marius Thomassen, at loyvu vit áhugabólkum at tekna tryggingar, merkir hetta, at monopolið er tikið frá Tryggingarsambandinum.

— Hetta hevði sjálvandi gjørt tað lættari hjá Tryggingarsambandinum, tí tá høvdu vit heldur

ikki havt tryggingarskyldu, sum vit hava í dag. Men hetta hevði ikki verið til gagns fyrri øll. Tá hevði verið kapping at tekna tær tryggingar, sum geva yvirskot, meðan einki felag hevði lagt í tær tryggingar, har einki yvirskot er at heinta og við hesum var ein stóru partur av fólki sleptur upp á fjall. Hetta hevði verið byrjanin at úthola føroyska trygging, sigur Marius Thomassen.

Við útlendskum feløgum fara pengarnir av landinum

Fáa vit útlendsk tryggingarfeløg, er alt sum talar fyrri, at teir pengar, sum koma burtur úr, fara av landinum. Hetta verður eisini galdandi, um smærri føroysk tryggingarfeløg vera við og samstarva við tey útlendsku. Tá fara pengarnir av landinum gjøgnum endurtryggingina.

Í dag ber til at halda pengarnar í landinum. Tryggingarsambandið hevur einar 250 mill. í umsetningi og er felagið í stóð at sammeta við eitt miðalstórt danskt tryggingarfelag. Henda stóð ger tað møguligt at gera iløgur aftur í føroyska samfelagið, haðani pengarnir av tryggingini eru komnir. Hetta hevur helst eisini verið ætlanin, tá Tryggingarsambandið á sinni fekk monopol, heldur Marius Thomassen. Tryggingin lænir serliga til kommunur, landið, SEV og Telefonverkið.

Marius Thomassen leggur afturat, at um Tryggingarsambandið skal varðveita sína monopolstöðu ella ikki, er sjálvandi ein politiskur spurningur, sum Løgtingið eigur at taka støðu til, og hesum fara vit sjálvandi at rætta okkum eftir, sigur stjórin á Tryggingarsambandinum.

tór.

Landssjúkrahúsið 3800 Tórshavn

søkir skrivara til heiliráðdeild B.6 at byrja 1.1.88, ella eftir avtalu.

Arbeiðstíð 42 tímar um vikuna.

Umsøklarar við útbúgving innan heilsuverkið ella við skrivstovuútbúgving hava fyrimun.

Starvið verður lønt eftir sáttmála við stýrið fyrri Landssjúkrahúsið og Starvsmannafelagið.

Nærri upplýsingar um starvið fáast við at venda sær til fyrirstøðukvinnuna, tlf. 13540 lokal 127.

Skrivlig umsókn verður at senda til fyrirstøðukvinnuna á Landssjúkrahúsinum áðrenn 30. nov. 87.